

Junaški črnogorski dečki.

Nek italijanski list poroča s Cetinja, da je dne 10. marca par črnogorskih dečkov, starih okrog 12 let, ustavilo pri Njegušu 2 turška častnika, ki sta pobegnila iz ječe v Podgorici. Dečki so pritirali oba častnika pred stražo. Na vprašanje poveljnika straže, kako da sta se udala takim malim dečkom, sta odgovorila častnika: „Z orožjem se ni šaliti.“ Častnika so Črnogorci tirali nazaj v Podgorico, imena hrabrih dečkov pa so bila sporočena kralju.

Vstani, borni narod moj!

Voditelj hrvaške kmečke stranke, Stjepan Radić, pripoveduje, da je proučeval v Požunu na Madžarskem delavske razmere. Spoznal se je najprej s slovaškim nosačem, ki mu je odgovoril na vprašanje, koliko Slovaškov je v Požunu: „Gospodine, kdorkoli tu kaj vozi ali nosi, ta je Slovaček. Ako bi ta Slovaček poznal razmere v avstro-ogrski državi, lahko bi rekel: Kdorkoli v tej državi kaj vozi ali nosi, ta je Slovan.“

Poglejmo naše razmere na Slovenskem Štajerju! Na naših sodiščih so suhi in zgajeni slugi in oficijanti Slovence, dobro rejeni sodniki so Nemci; na glavarstvih, na davkarijah, poštah, železnicah, ravno tako, Konjski hlapec je Slovenec, lastnik je Nemec, zgoraj na trdem kozlu sedi Slovenec, odzadaj na mehkih blazinah v kočiji se stega gospod Nemec. Čevlje snaži slovenska dekla, a obuva jih nemška gospa in gospod. V fabrikah in večjih obrtnih so oni, ki delajo, Slovenci, oni, ki zapovedujejo in vodijo podjetje, so Nemci. V trgovinah so oni, ki prinašajo denar, Slovenci, oni, ki ga jemljejo in spravljajo, Nemci. Kar koli na Slovenskem Štajerju vozi ali nosi, to je Slovenec.

A ne samo na Slovenskem Štajerju spadajo med trpeče stanove Slovenci, ampak tudi po drugod na Štajerskem. V Gradcu je vse polno naših mladeničev in deklet v službi in delu. In v vsakem mestu na Štajerskem najdemo precejšnji del delavcev in deklet slovenskega rodu. Kjerkoli so tovarne ali rudokopi, tam so močne slovenske naselbine, kakor v Voičbergu, Donavicu, Kapfenbergu itd.

So tako zaslepljeni Slovenci, ki obsojajo boj naših državnih in deželnih poslancev za enakopravnost Slovencev z Nemci, ker zahtevajo tudi za naše urade sinov slovenskih starišev, ker zahtevajo slovenskih strokovnih šol za spodnji Štajer, da pridejo slovenski sinovi s svojo marljivostjo v osprednje vrste in ker s svojim bojem vlivajo našim ljudem poguma ter samozavesti za narodno-gospodarski napredek na domačih tleh. So taki ljudje, ki obsojajo ta boj, posebno ako je nekoliko krepkejši in se imenuje obstrukcija. Toda to so ljudje, ki ne ljubijo ljudstva, ki ga želijo imeti samo za hlapce in delavce, ki ga sami izrabljajo in odirajo.

Mi ne spadamo med one, ki hočejo naš narod za vse čase ohraniti samo za duinarje in hlapce. Ne sovražimo Nemcev, nočemo jih ugonobiti. Toda Slovenca hočemo postaviti enakopravnega brez Nemca. Svojemu narodu hočemo odpreti pot do vsake službe, do vsakega kruha, tudi do belega. Ljubi Bog ni ustvaril Slovenca, da je drugim gospodarski suženj in tlačan, ampak da uživa iste zemeljske dobrrote kakor drugi. Za tako enakopravnost se borimo in trdno smo uverjeni, da bo na našem delu počival božji blagoslov, kajti Odrašenik ni učil: Tlači svojega bližnjega, ampak: Ljubi svojega bližnjega. Ko je hodil naš Gospod po zemlji, se ni hotel klanjat k gospodujočim krogom, ampak zahajal je k onim, ki so bili njegove ljubezni najbolj potrebni, k ubogim, bolanim, trpečim. Mnogi se smatrajo dandanes za dobre Kristijane, vendar za svoje delovanje in občevanje smatrajo pri merne le visoke in imovite stanove, žuljave roke jim mrzijo, vzdih delavskih hiš jim je zopern. To ni krščansko, naš Učenik nas je drugače učil.

Mnogo izmed naših ljudi gre v mesta in fabrike, da si lažje ustanovijo svoje lastno ognjišče. To so mladi ljudje, polni upov in načrtov, z zlatimi gradovi — a le v svojih drznih načrtih za bodočnost. V Bosni in Hercegovini je mnogo cenega sveta, ki vpije po gospodarjih. Na Balkanu se odpira sedaj mladim, resnim ljudem prilika za lepo bodočnost. Zemlje veliko, dela preobilo, ljudi pa malo. Tam je prilika prej priti do boljšega in samostojnega kruha, nego po naših mestih ter fabrikah. Kdor hoče dandanes naprej in kvišku, mora imeti odprte oči.

Politični ogled.

— Naš cesar je zelo čvrst in zdrav. Veliko noč bo obhajal v družini hčerke Valerije. Meseca aprila pa se poda za nekaj časa na Ogrsko, kjer bo prebival v svojem poletnem gradu Gödöllő.

— Avstrijska politika je sedaj popolnoma v protislovanskem toku. Niti Srbi niti Črnogorci nam nočejo vzeti niti koščeka zemlje, vendar je naše razmerje proti obema napeto, ker se hočeta Srbija in Črna gora povečati z zemljo, ki sta jo odvzeli Turkom. Ne dovolimo tudi, da se povečajo na turški račun. Druge države te politike ne razumejo, zato pa smo se morali že v marsikaterem vprašanju, kjer smo nasprotovali balkanskim slovanskim narodom, umakniti in udati. Avstrija bi ne smela služiti nemškimi madžarskim strastem, ker je po večini slovanska država. Avstrija ima le v krščanski pravičnosti do vseh narodov svoj obstanek in svojo bodočnost. Od sedanje

naše zunanje politike nasproti Slovanom na Balkanu pa bo imela škodo tudi sv. katoliška cerkev. Avstrija velja kot katoliška država in zato z avstrijsko politiko izgublja tudi katoliška stvar med balkanskimi narodi. A na drugi strani pridobiva pravoslavlje moč. Že smo začeli slutiti, da nas Bog hoče tepsti za naše grehe s pravoslavljem.

— Deželni zbori. Tržaški deželni zbor je sklican na 27. marca h kratkemu zasedanju, da reši proračun. Zasedanje kranjskega deželnega zbora pa je odgođeno do jeseni. Moravski in predarlški deželni zbor sta sklicana na 27. t. m., moravski pa je začel zborovati že 18. marca.

— Ogrski. Dne 13. marca, ko se je vršila seja državnega zbora, je grof Tisa nastanil 200 policistov in orožnikov v zbornico. Od opozicije je došlo v zbornico 70 poslancev, med njimi voditelji Apponyi, Zichy, Justh in Košut. Ko Tisa otvori sejo, da se začne razprava o novem poslovniku in hišnem redu, se začne viharjni škandal. Poslanec Lovassy zakliče Tiso: „Golguf, lump!“ Poslanec Kun kliče Tiso: „Suft! Lopov!“ Ogoljufalsi državo! Tat!“ Tisa odredi, da se Lovassy izroči imunitetnemu odseku. Lovassy kriči naprej: „Ti si bil izvoljen z ukradenim denarjem! Lukač naj dokáže, da to ni res! Vstani!“ itd. Tisa in Lukač učiata opozicija nadalje tudi da sta porabila nad 4 milijone kron državnega denarja za volilno agitacijo. Tisa pozove policijo, da poslance odstrani. Ista pride ob 11. uri v dvorano. Justh izjavi nato, da protestira, da je posvetovanje nepostavno in da se opozicija sama odstrani. Opozicija se odstrani. Na hodniku nastane nemir in pretep. 10 poslancev opozicije se med tem izključi od 15, oziroma 10 sej. Večina sprejme nov poslovnik in hišni red, po katerem ima predsednik zbornice skoro neomejeno oblast in sme razgrajati poslance s pomočjo policajev iztirati iz zbornice. Novi poslovnik je tako strog, da je odslej vsaka obstrukcija skoro nemogoča. V zbornici se ustanovi posebna stalna policijska straža, ki bo imela namen, metati nemirne poslance iz zbornice. — V petek je bila zadnja seja. Prihodnje zasedanje bo še-le maja.

— Boj katoliškim šolam. V francoski poslanski zbornici je predložen nov šolski zakonski načrt, ki ima namen, katoliške šole popolnoma zadušiti. Po novi postavi bodo dobivali otroci, ki zahajajo v državne ljudske šole, zastoj knjige, zdravniško pomoč in gorak zajuterk. Državne šole dobe tudi najmanjše šolske občine. Na ta način bo seveda tekmovanje katoliških svobodnih šol silno oteženo. Na eni strani morajo plačevati in vzdrževati državne šole, na drugi pa še svoje, iz katerih pa vrli tega izvalja država revne otroke s takimi podporami. Nova postava ima poleg tega tak paragraf, ki bo agitacijo za katoliške šole popolnoma onemogočil. Paragraf 21. šolskega zakona se namreč glasi: Kdor upliva s silo, grožnjami in drugimi sredstvi, ki povzročajo gneto ali ugledno škodo na stariše, z namenom, da bi ne pošiljali otrok v državne šole in ne dajali otrokom v roke knjig, ki so v rabi v državnih šolah, se kaznuje z zaporom od 5 do 30 dni. Kdor bo tedaj starše opozarjal na njihovo versko dolžnost in krščansko prepričanje in jih opozarjal na žalostne posledice brezverokih državnih ljudskih šol in njenih učiteljev, bo zaprt! Katoliške šole bodo dobile tudi nove stroge nadzornike, katerih naloga bo, paziti, da se v katoliških šolah država ne „napada“.

— Na Nizozemskem je državni zbor sprejel postavo, po kateri mora biti vsak delavec zavarovan za starost in onemoglost.

— Špansko. Odkar so prišli na Španskem na krmilo svobodnomiselci in liberalci, ni v tej, prej evetochi deželi več miru. Neprestani prepiri, nemiri in poboji, katere povzročajo liberalci in z njimi zvezani socialisti ter anarhisti, so vzeli Španci nekdanje pošteno lice. Prejšnji teden je prišlo v San Pedro d' Aldeve do krvavega boja med pristaši kralja in ljudovlade (republike). Poboje so povzročili liberalni republikanci. Ker so pri volitvah v okrajni zastop zmagali pristaši kralja. Več oseb je bilo ubitih in ranjenih. Katoliška stranka se bori na strani kralja proti liberalnim republikancem, čeravno je kralj Alfonz postal zadnji čas velik prijatelj liberalcev.

— Vstaja v Mehiki divja naprej. Ljudje se pobijajo kot živali, vstasi palijo vasi in mesta. Bivši oblastnik države Coalil, ki je prestopil k vstašem, je bil ustreljen. Vstasi so pri Nogalesu premagali večji oddelek vladnih čet, ki se je umaknil na ameriška tla, kjer je bil razorožen. Na bojišču je obležalo 100 oseb mrtvih in 200 ranjenih.

Razne novice.**Godovi prihodnjega tedna.**

- 23. nedelja: Velika noč, Vstajenje Gospodovo.
- 24. Velikonočni ponedeljek: Gabriel.
- 25. torek: Oznanjenje Marje Device.
- 26. sredo: Emanuel, mučenec.
- 27. četrtak: Rupert, škof; Janez.
- 28. petek: Janez Kapistran.
- 29. sobota: Ciril, škof in mučenec.

* Veselo Veliko noč vsem našim naročnikom, dopisnikom in somišljenikom želi uredništvo in upravnništvo „Slovenskega Gospodarja“.

* Osebna vest. Za ravnatelja deželnih električnih naprav je od kranjskega deželnega odbora imenovan naš štajerski rojak gospod inženir Dušan Serbec.

* Iz sodne službe. Za okrajnega sodnika v Mariboru je imenovan predstojnik okrajnega sodišča v Šoštanju, dr. Gustav Rostok.

* Birmovanje in kanonična vizitacija v lavantinski skofiji se vrši letos v dekanijah: Maribor desni breg, Velika Nedelja, Stari trg in Zavrež.

* Opozarjamo vse posestnike, ki so podvrženi osebni dohodnini, na spis „O napovedi dohodkov davčni oblasti“ v današnjih „Gospodarskih Novicah“.

* Slov. Straža je založila 10 vrst krasnih velikonočnih razglednic. Le žal, da so te razglednice izšle zopet le malo časa pred Veliko nočjo.

* 1050 letnica prihoda sv. Cirila in Metoda je letos. Katoliški Cehi se pridno pripravljajo na to slovesnost. Na Velehradu se bo vršila glavna slavnost od 5.—22. julija t. l.

* Mladeničem-nabornikom! Nek Orel piše: Znano je, kako se po nekod mladeniči ob času, ko je nabor, nedostojno obnašajo. Vidijo se vsakovrstne nerodnosti: kletev, nesramno govorjenje, vpitje, pijančevanje, pretepi in drugo. In to med Slovenci, ki se vendar štejejo med izobražene! A to ni lepo! Zato pa morate fantje, posebno Orli, skrbeti, da bodo letošnji nabori častni za vas, častni za celo orlovsko organizacijo. Ravno pri naboru vlada toliko nespametnih navad in se priglodi toliko grdih lahkomišelnosti, da se nam zdi svarična beseda na mestu. Zato pa, Orli, pokažite ta dan, ko mislijo drugi, da morajo noreti, popivati in razsajati, da ste zreli in trezni fantje, pokažite, da ste Orli, visoko leteči, ki se nikdar ne ponizate v blato. Bodite veseli, zapojte lepo slovensko narodno popevko, zberite se fantje enega odseka ali okrožja skupaj, ne družite se pa z mladeniči, ki nočejo opustiti surove razvade, ki je v nečast slovenskim fantom. Naša organizacija mora vse take surove razvade odpraviti. Pokažite, da niste samo čvrstega telesa, temveč tudi krepke volje, in zmagajte ta dan sami sebe. Treznost, poštenost, to je čast in ponos slovenskega mladeniča!

* 25letnica znamenitega ustanovitelja Rajfajznovih posojilnic. Dne 11. marca je preteklo 25 let, odkar je umrl v Nemčiji Friderik Viljem Raiffeisen, oče naših ljudskih posojilnic in gospodarskih kmečkih združenj. V Avstriji je bilo leta 1912 nič manj kakor 7901 denarnih združenj njegovega načina. Raiffeisen je bil veren mož, poln krščanskega duha. Vedno je povdarjal v združništvu krščansko delo ljubezni in pa pravno povzdigo ljudstva. S katoliškimi politiki in narodnimi gospodarji je bil vedno v stiku, živel z njimi v najboljšem prijateljstvu in je bil silno vesel, da se je ravno katoliško ljudstvo oklenilo tako hitro njegovih načel v združništvu. Danes se spominja tega moza gotovo vse kmečko ljudstvo z največjo hvaležnostjo.

* Velikonočno propoved je naredil izvrstno urejevalni delavski list „Naša Moč“ sedanjemu kapitalističnemu gospodarstvu na podlagi svetopisemskih besed: Vi živite na zemlji veselo (v izobilju), se šopirite ter pitate vašo srečo kot za klavni dan. Edini delavec, ki je najbolj izpostavljen nemilosti kapitalizma, se je v svoji organizaciji opogumil za boj proti nezno. snim krivicam tlačiteljev. Posebno pa je poklicano krščansko delavstvo v boj proti krivicam in za pravico. In to posebno sedaj, ko opravlja socialna demokracija novodobnemu (modernemu) kapitalizmu hlapčevska dela. Krščanske delavske organizacije so poklicane varovati delavske pravice in se boriti proti vsem krivicam. Krščanstvo samo je pravičnost, ki mora sovražiti vsako krivico in se ji z vsemi silami protiviti. Zato morejo biti le krščanske delavske organizacije v resnici sposobne za boj proti krivici. Gotovo je, da je izobrazba za delavski stan v boju nujno potrebna. Vsled tega pa skuša ravno krščansko-socialna delavska organizacija svoje člane duševno kolikor mogoče dvigniti, da morejo soditi in presojudati lastne stanovske zadeve in se tako pripravljajo za bodoče čase. V tem oziru ima posebno hvaležno nalogo naša Jugoslovanska strokovna zveza, katere nam bi se vse slovensko krščansko delavstvo čim preje tesno oklenilo.

* Slovenci v Nemčiji. Iz Gladbecka na Westfalskem pišejo: „Tudi v Nemčiji imamo duhovnike, ki so se naučili slovenski, da morejo slovenski spovedovati, pridigati itd. Zdaj sta 2 tedna, kar smo dobili tudi tukaj takega gospoda. Veselimo se, da imamo sedaj v Gladbecku svojega gospoda. In zdaj je bilo prvič, da smo imeli pri 40urni molitvi posebno slovensko uro. Od vseh strani so prišli Slovenci moliti in obiskati izpostavljenega Boga v najsvetejšem Zakramentu. Ura je bila jako lepa. Novi slovenski gospod so na prižnici molili rožni venec in potem smo bili litanije. To je kaj posebnega za Nemce, peti litanije; zato je prišlo veliko Nemcev poslušati. In soglasno smo pozneje slišali: lepo je bilo, bilo je krasno. In učiteljica je rekla: Slovenci pojejo še lepše brez orgel kakor Nemci z orglami. Tako skrbimo tudi v tujini, da varujemo svoj materni jezik in ljubezen do svoje lepe domovine. Tudi v tuji deželi smo in ostajamo pravi Slovenci.“

Katoliški nemški kmetje na Srednjem in Zg. Štajerskem, ki so združeni v „Katoliško-konservativnem kmečkem društvu“, zborujejo letos o Binkošti v Gradcu. Dne 25. marca pa zboruje kmečka hranilnica istega društva, katere je imela lanskob leto nad 20 milijonov kron prometa.

* Kakšni ljudje hujskajo zoper vero? Urednik najstrupenejšega nemškega lista za odpadniško gibanje „Aussig-Karbitzer Volkszeitung“, Emil Oskar Simon, je bil dne 1. marca neprijetno presenečen. Soc. demokratski list „Volksrecht“ v Ustju na Češkem mu je namreč očital, da je bil Simon na poroti v Reggiju obsojen radi cerkvenega ropu v 3letni zapor in v eno-